

ДУШАН СТАРЧЕВИЋ

ВОДЕНА СВЕТЛОСТ

акварели

НАРОДНИ МУЗЕЈ УЖИЦЕ
октобар – новембар 2017.

Душан Старчевић 2016

Акварели Душана Старчевића

У ВОДЕНОМ ОГЛЕДАЛУ

На акварелима Душана Старчевића, који су се могли видети на два његова изложбама у Ужицу – у Јокановића кући 2005. и у Народном музеју 2011. године – редовно се понавља један једини мотив: Дрина, у чијим се водама огледају њене живописне обале, троугао светлог неба, и зелена, плава, наранџаста, жута, црвена, мрка и љубичаста годишња доба.

На акварелима из 2005. године Старчевић се углавном држи мотива који слика. Те аквареле карактеришу једноставност, спонтаност, прозачност и, нарочито, жив и топао колорит, којим доминирају нијансе љубичастог, жутог и зеленог („Вода II“, „Кањон“ један и четири). При том је, рекао бих, очигледно да природе и могућности ове ликовне технике одговарају Старчевићевој природи, и да он, захваљујући тој сагласности, техником акварела влада толико лако и сигурно да и најсложеније колористичке и светлосне односе изражава најједноставнијим средствима.

Очигледно је, уз то, да лепота реке и њених обала Старчевића не доводи у искушење да их, ма колико биле очаравале, слика такве какве су. Већ у акварелу „Вода II“, а поготову на акварелима сликаним неколико година касније („Перућац“ један и два, „Перућац – улаз у Џаниће“) показује се да Старчевић према том мотиву постаје све слободнији и независнији, и да је тај мотив за њега само полазна тачка, од које он покушава да иде даље. Даље у ком правцу?

Старчевић очигледно не жели да његова слика буде пука интерпретација тог мотива и предела. Он жели да створи слику која ће бити доказ саме себе. Тежећи ка таквој слици, он од тог мотива иде све даље – понекад чак толико далеко да долази на саму границу апстракције. Међутим, и на тој граници, на којој се заборављају облици такозваног реалног света, његова слика, и кад је успела да оствари аутономност у односу на почетни мотив, и у односу на тај реални свет, не престаје да се „сећа“ реке од које је кренула. На изванредан начин, резултат који Старчевић остварује на својим акварелима делује парадоксално. Што је мање „веран“ пределу који слика, он га представља све убедљивије и сугестивније. Што се од њега више удаљава, он му се, с неке неочекиване стране, све више приближава. Тако се, далеко негде у некој замишљеној перспективи, његова полазна тачка и његов од ње све даљи циљ, стапају у једно.

Годинама сликајући један исти мотив, Старчевић не само да се не понавља него остварује велику разноврсност. Та разноврсност његових акварела доказује да један мотив – било да је то Дрина, лопта или коцка – може да буде неисцрпан извор безбројних виђења и могућности. Није важно шта сликар гледа, важно је шта види.

Љубомир Симовић

(Новости, 5. новембар 2011. године)

СВЕТЛОСНА ВОДА

Циклус акварела назван „Водена светлост“ велики је помак у сликарству Душана Стрчевића, које сам с великом пажњом пратио од ране младости па све до средњих година, после којих су нас животне околности раздвојиле, као и многе друге, уосталом. Али током свог тог изгубљеног времена – поново пронађеног на овим акварелима – памтио сам импресивне говеђе полутке и череке мяса – опсесивну тему тадашњих Стрчевићевих уља на платну.

У мом последњем роману „Андрићева лествица ужаса“ – посвећеном – између осталих тема – и мојим прерано умрлим друговима, сликарима Жилићу, Матићу и Лаиновићу – главни јунак романа, измишљени сликар Стојковић (који би се могао презивати и Стрчевић), на једном месту каже да „онај ко није у стању да нешто наслика користећи само белу боју, која у себи садржи све друге боје, није у стању да наслика ништа или бар ништа вредно помена“.

Стојковићев (то јест мој) суд помало је претеран, али би се – уз још мало претеривања – ипак могло рећи да употреба комплетне палете боја у извесном смислу представља засењивање перцептивне простоте и неку врсту полихроматског промискуитета. Нисам, нажалост – уживо како се то каже – видео Стрчевићеве аквареле, али сам на основу њових JPG (или како се већ формат зове) копија са великим задовољством закључио да се Душан окануо шаренила и да се упустио у истраживање светлости.

Ово ће за многе бити новост – али светлост је заправо невидљива; она осветљава све ствари, а њу нико не може видети, тако да у замраченој соби не бисмо видели зрак светлости да није прашине која јој се нађе на путу. Душан Стрчевић је разапео замку за светлост не у прашини него у воденим бојама и површинама и остаје нам да се надамо да ће кроз светлост ових акварела просијати и нека светиља (и светија) светлост.

Светислав Басара

ТЕСНАЦИ И БРЕГОВИ СВЕТЛА, НАД ВОДОМ

Истраживања у области природе материје и природе перцепције усмерила су енергију уметности ка индивидуалним истраживањима светлости, боје и форме, као противтежи оптичкој илузији наученог која стреми једноставно читљивим визуелним исказима.

Изложба која је пред нама, „Водена светлост“ Душана Стрчевића је, чини се, тачка великог заокрета, личне уметникове (р)еволуције, тренутак у коме је идеја представе видљивог света постала другачија, задржавајући препознатљив, рафиниран језик ликовних елемената.

Душан Старчевић је претходне две деценије посветио претежно сликању акварела, захтевне технике која не допушта погрешке у раду – наиме, у акварелу постоји танана граница која одређује присуство бојене материје у оквиру одређене композиционе замисли, како би се очувала чистота светлости и нежност сенки, какву само ова техника може исказати.

Претходне Старчевићеве изложбе акварела (конципиране, као и ова последња, на обалама Дрине) превасходно су се бавиле питањима форме, али још увек задржавајући препознатљив мотив природе. Овом изложбом уметник је учинио искорак откривајући структуру материје која рађа енергију, тако да ова дела најпре можемо посматрати као апстрактни (асоцијативни) предео.

Пре побуђујућа но узнемирујућа енергија ових слика, представљена је у театарском оквиру – као у позоришту, из гледалишта чамца (перспектива са површине воде) посматра се симетрична сцена (поглед на средиште кањона) на којој се одвија драма природе. Стрме вертикале расцепљене су светлом – јасним белим, или магловитим, пригушеним, некад љубичасто-плавом светлошћу пламене контуре, реским жутим и наранџасто-ружичастим одсевима, трагом одлутале муње. Обриси земље каткад су обавијени влажним зеленим титрајем. Изложено је и неколико акварела форми готово потпуно расточених у снажном снопу светла, попут разливеденог трага воде. Свака слика Старчевићевог импресионизма је чин у драматургији природе, варирање тоpline светлости и влаге у различитим добима дана и године.

Окомите стене на Старчевићевим акварелима сусрећу се над водом. Некад се тај сусрет наслућује у дубини, или се масе преклапају затварајући хоризонт, у облику троугла усмереног на доле – симбола женског принципа, велике мајке и чина стварања. У том троугаоном сажимању форме читава се снажна симболика стварања, кроз коју се наслућује еротична напетост човека – последњег бића у космогонијском низу. Ови акварели могу асоцирати и на актове, гигантске торзое персонификоване мајке – природе.

Деистички атрибут моћне светлости, над тлом и водом, утишава звук и енергију стварања исказује бојом у покрету, у претапању белине и љубичасто-плавих, плаво-зелених, црвено-наранџастих и жутих тонова.

На хоризонтално постављеним сликама аутор користи принцип дефинисања облика и светлости сродан оном на сликама вертикалне композиције. Незнатно варирајући хроматске вредности, изменом само једног елемента – хоризонтала / вертикала композиције – сугерише потпуно другачији доживљај. Светлост истекла из процеса стварања – набој енергије у теснацима вертикалних слика, овде се разлила на хоризонтале брда, где се, мирнија, преточила у мрље боје.

Старчевићеви акварели сугеришу ненастањене пределе у којима је сликар једини, невидљиви посматрач, што овим делима даје романтичарски тон – визија усамљеног уметника у природи. Истовремено, Старчевић се овом изложбом садржински удаљио од сликарства предела. Одбацивши, у мањој или већој мери (на појединим делима, рекло би се, у потпуности), препознатљиве форме пејзажа, апстраховао је и уметнички уверљиво изразио стваралачке снаге природе.

Светлост и боја су носиоци Старчевићеве поетике, у структури промишљено постављених елемената претежно симетричних композиција. Добро организоване масе конструишу дубину која сугерише бесконачност (пут ка извору светлости). Посебна композициона решења имају акварели на којима се горњи регистри стапају са рефлектујућом површином воде.

Овде приказаним сликарством Душан Старчевић је из свог дугогодишњег тематског циклуса инспирисаног пределом садржински закорачио у другачије подручје уметности, ослобођено дескрипције и посвећено чистој ликовности.

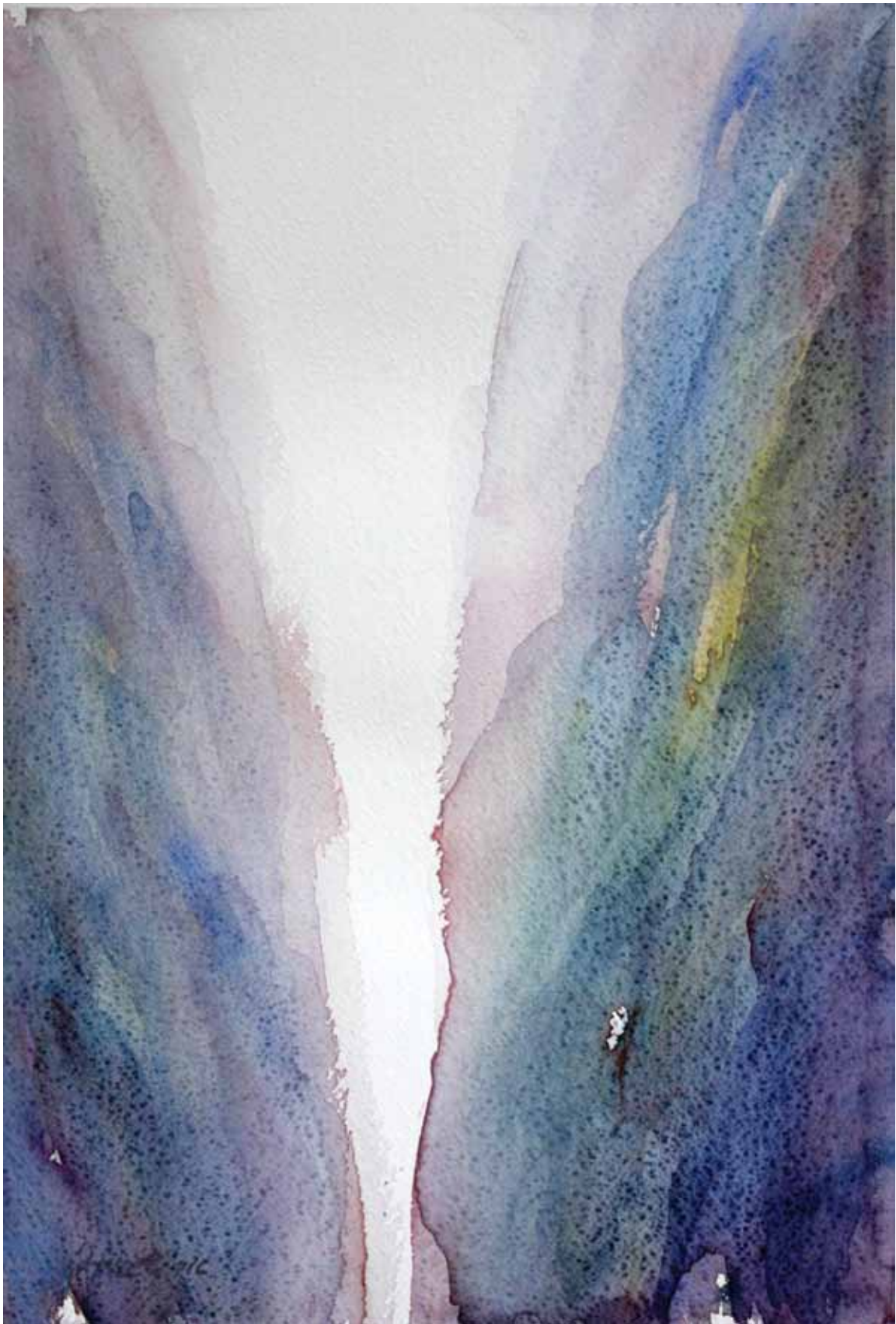
Катарина Доганџић-Мићуновић

ВОДЕНА СВЕТЛОСТ 009,
акварел, 58x38cm
2016.

ВОДЕНА СВЕТЛОСТ 069,
акварел, 58x38cm
2016.

ВОДЕНА СВЕТОСТ 242,
акварел, 58x38cm
2016.

ВОДЕНА СВЕТЛОСТ 001,
акварел, 35x29cm
2015.

ВОДЕНА СВЕТЛОСТ 008,
акварел, 52x38cm
2017.

ВОДЕНА СВЕТЛОСТ 111,
акварел, 35x29cm
2016.

ВОДЕНА СВЕТЛОСТ 100.
акварел, 35x29cm
2016.

ВОДЕНА СВЕТЛОСТ 365,
акварел, 58x38cm
2017.

ВОДЕНА СВЕТЛОСТ 261
акварел, 29x35cm
2016.

ВОДЕНА СВЕТЛОСТ 099,
акварел, 58x38cm
2017.

ВОДЕНА СВЕТЛОСТ 205,
акварел, 52x38cm
2017.

ПРЕДЕО СЛИКАН СВЕТЛОМ

Са Душаном Старчевићем разговарао Зоран Јерemiћ

У једном нашем ранијем разговору рекли сте да је првобитни назив Ваше овогодишње изложбе у Народном музеју био „Облик, простор, време“. Изложба сада носи назив „Водена светлост“. Он је не само поетичнији, већ у доброј мери отвара читав низ ликовних, естетичких и филозофских питања која и те како подразумевају сва три поменућа елемента из иницијалног назива. Ако сте овом изложбом – која се несумњиво наставља на ону из 2011. године, такође у Народном музеју – утврдили властита поетичка начела, шта је претходило томе да се у зрелој стваралачкој фази окренете искључиво акварелном пејзажу?

- Драго ми је да Вам се допада наслов који, како кажете, отвара читав низ суштинских питања везаних не само за ликовну уметност, већ уметност уопште. Ја нисам мењао поетичка начела, али сам мењао технику коришћења тих начела кроз одређене стваралачке периоде. У том смислу, ентеријери које сам радио почетком осамдесетих година у техници уље на платну, на којима се, како је један ликовни критичар приметио, „осећа мирис свеже животињске крви“, компатибилни су са акварелним пејзажима са ове изложбе. Поетичка начела подразумевају зрелост и самосвест уметника. Сећам се да сам као ђак основне школе добио на поклон једну луксузно опремљену историју уметности. Са десне стране налазиле су се мале репродукције. Свакодневно сам је листао, посматрао, вршио селекцију по назорима моје рудиментарне естетске сродности. Највише су ме привукла дела постимпресиониста и Париска школа. Касније откриће оригинала у бројним светским музејима само је потврдило поменућу привлачност. Разуме се, сусрети са оригиналима проширили су моје видике. Рецимо, откриће Гоје за мене представља један од најважнијих догађаја у животу. Ти слојеви боје, та гама, тај рукопис, та смелост у решавању одређених ликовних проблема, све то је невидљиво на репродукцијама. Неминовни су утицаји епоха и појединачних сликарских светова на сваког ликовног уметника. На мене је утицало и наше средњовековно сликарство, посебно из периода владавине краља Милутина. Упркос канонима, то сликарство је дело генијалних уметника. Таложила су се још многа искуства у мени, али сам истовремено развијао свој ликовни језик.

Налазите ли да је помало необично да сте у време сликања „крвавих ентеријера“ на којима доминира егзистенцијална језа били мање друштвено ангажовани него у време настанка акварелних пејзажа?

- Чињеница на коју указујете представља одређену контрадикторност. Међутим, она није последица рационалног избора, већ део стваралачког процеса, истраживачке пасије и перманентне усредсређености на могућност промене властитог ликовног језика. И када не сликам ја на изванредан начин формирам будућу слику у глави. Историчари уметности који су писали о мом раду готово да су сагласни у оцени да сам сликајући поменуће ентеријере антиципирао будући рат и крвави распад државе. Нисам ја предвидео рат! Рат увек постоји, зашто бих га предвиђао!? Не морате бити Шекспир да бисте открили да је људска трагедија опште место. Једноставно, сликао сам по мери свог талента и осећања света док нисам осетио извесно засићење. Био сам на завршној години студија када сам започео „истраживања“. Захваљујући неким познаницима, видео сам и судску фотодокументацију злочина, фотографисао сам череке у клинџама... Када сам мом професору, који је занатски беспрекорно сликао старе зидне сатове, показао прве радове из тог циклуса, он се ужаснуо. То ме није зауставило у даљем развијању креативног језика. Даноме сам радио на Академији. Растеретио сам слике детаља, комада меса, трупла животиња, али се присуство човека и те како осећало. Уследила је стручна подршка професора, ликовних критичара и колега; нисам се заустављао док ту стваралачку замисао нисам извео до краја својих могућности. Драма тог помало обеспокојавајућег антрополошког питања остала је и даље присутна у мом раду, али мање експлицитна. Што се тиче друштвеног ангажмана, тек ту ми не мањка антрополошког песимизма.

Ми смо углавном обузети проблемом слике као копије стварности, или проблемом њене представе стварности. У Вашим новијим радовима слика се јавља као присуство невидљивих суштина. Ваш ликовни језик осваја посматрача снагом и флуидним колоритом. С тим у вези, занимљиво је да су сви радова из циклуса „Водена светлост“ настали у атељеу, као да је реч о некој врсти унутрашњег погледа у далеке обресе колективне меморије...

- И моја претходна изложба акварела из 2011. године настала је из главе. Нисам тражио конкретан мотив у природи. Пуко подражавање, транспоноване мотиве, никад није било у сфери мог интересовања. Не сматрам себе пејзажистом. Моји предели су осликани неком светлошћу у налету. Држим се древног естетског начела - не подражавати, већ стварати. У стваралачком сазревању тежио сам хармонији и једноставности. Надам се да нови циклус акварела доноси и нови квалитет у односу на претходну изложбу.

Често се истиче Ваш посвећеност природи, осетљивост на њене мене и хармонију, на њене делове који уобличавају и изоштравају Ваш сликарски поглед. Шта су природни ресурси Вашег сликарства?

- Они су у тематском смислу евидентни, али ту није реч само о боравку у природи и одушевљењу њеном хармонијом. Природа је интензивно присутна у мом животу још од детињства. Одрастао сам на Ђетињи, поред реке сам проводио лета. Њена клисура, вертикале те клисуре за мене су увек предствљале неку врсту узбуђења и стваралачког изазова. Утапање стена у воду, преламање тока реке, њени вирови и плићаци део су једне трајне импресије. На овој изложби те импресије присутне су на самој граници апстракције. Даља редукција ме не занима. Техника акварела спонтано ми се наметнула као једино могуће решење одређених ликовних проблема. Ни цртеж ту није довољан. Са папиром имам веома присан однос. Држим да је после ватре папир најдрагоценија твар коју је човек открио. Посебно акварел папир чија ме осетљива текстура фасцинира. Како ћете је оживети питање је ликовног језика и дара.

Преобиље медијски исфабрикованих слика свакодневно преплављује стварност. Готово да је онемогућен аутентичан приступ стварности; мења се искуство гледања слике као такве. Није ли и то разлог што сте се окренули источњачкој традицији, сликарству у коме сваки потез четкицом има кључно значење за настајак слике?

- Да, између осталог. Јер „медијски исфабриковане слике“ нису само досадне, већ нас обмањују у забрињавајућим размерама. Импресионизам је био револуционаран, али се није одрекао слике, боје и платна. Такозвани проширенији медији су радикални, јер су се одрекли материје. Где нема материје нема ни духа. На изванредан начин концептуализам је неспојив са континуитетом историје уметности. Нисам заговорник теорија завере, али је тиме, судећи по новчаним трансакцијама, отворена могућност за манипулацију. Ни у пећини Ласко није свако сликао, већ само они који су имали насушну потребу за тим и који су на тај начин обогаћивали свој духовни живот. С друге стране, преузимање демијуршких, ако хоћете божанских прерогатива од стране човека довело је цивилизацију на руб пропасти.

Шта за Вас представља ужичка ликовна традиција? Са којим периодом те традиције осећате несумњиву поетичку сродност?

- Не осећам ужичку ликовну традицију као заокружену, естетски утемељену целину у уметничком смислу. Ни данас ни раније. Да ли тој традицији припада Бранко Поповић? Тешко, јер у Ужицу једва да смо чули за њега док га на иницијативу Љубомира Симовића нисмо реафирмисали. Ако се под ужичком ликовном традицијом подразумева такозвани завичајни пејзаж, морам да признам да ми, осим ближег географског одређења, није јасно шта та одредница представља. То звучи помало и анахроно, мада не мора тако да буде. На то можемо гледати из тржишне перспективе. Седамдесетих година прошлог века средња класа имала је пара, куповале су се слике, пре свега, за потребе украшавања станова „завичајним пејзажима“. Не знам да ли је средња класа нестала са друштвене сцене или је њена куповна моћ драстично опала, али то тржиште више не постоји. Отуда и позивање на завичајни пејзаж као на ликовну традицију сматрам неком врстом регресије. Да се средња класа развијала, можда би се, сем пресликане природе, и њихове естетске потребе развијале, а тиме и ликовни језик уметника. Иако сам и сам повремено подлегао поменути тржишним трендовима, осим еснафске, нисам налазио никакву конкретну поетичку сродност са осталим ужичким сликарима. Уосталом, сваки уметник је свет за себе, и сваки прави уметник надограђује традицију у којој је поникао.

Постоји једна готово филмска прича о томе како сте са групом пријатеља основали прву ликовну колонију у Вишеграду у жеку рата.

- Не знам да ли је „филмска“, али донекле је та авантура изгледала као она глумачка у филму „Турнеја“ Горана Марковића. Колонија је те 1994. године трајала десет дана. Можда смо Радомир Верговић, Вјекослав Ђетковић, Владета Живковић, Драган Нешић, Бранко Никитовић и ја другачије замишљали рад наше „уметничке чете“, али та колонија је заиста била право чудо с обзиром на ратне околности. Војска се враћа и одлази са фронта, људи носе пушке а ми штафелаје. Апсурдно, тужно, помало смешно, али морам да признам да смо на сваком кораку дочекани љубазно и са пијететом који никога од нас није оставио равнодушним. Ми смо персонификовали један другачији могући свет коме су се људи затечени ратом искрено надали. Најважније од свега тога је да је колонија, захваљујући Бранку Никитовићу, прерасла у једну од најзначајнијих међународних ликовних манифестација у региону, са завидним фондуосом одличних радова на тему вишеградске ђуприје.

Као директор Градске галерије, поред бројних изложби најзначајнијих имена српског сликарства у сарадњи са Српском академијом наука и уметности, успели сте да реализујете и гостовање *Јесењег париског салона* у Ужицу. Како се од релативно малог града прави културна престоница?

- Посвећеношћу, пре свега. Од првог дана знао сам шта желим да радим у Градској галерији. Најпре су дошле изложбе Леонида Шејке, Милана Блануше, Стојана Ђелића, Саве Шумановића, Петра Лубарде, Милуна Видића, Даде Ђурића и других. Захваљујући академику Љубомиру Симовићу – после

изложбе Бранка Поповића и објављивања књиге његових ликовних критика и огледа – потписали смо ексклузивни уговор о сарадњи са Српском академијом наука и уметности. Уследиле су изложбе Душана Оташевића, Младена Србиновића, Владимира Величковића, Николе Јанковића, Недељка Гвозденовића, Радомира Рељића, Тодора Стевановића, Љубице Цуце Сокић, Марка Челебоновића... Поменути имена српске ликовне елите довољно говори о раду Градске галерије. Јесењи париски салон стигао је у Ужице захваљујући нашем Ужичанину, сликару Ненаду Боку Жилићу, члану Уметничког савета Градске галерије. Он је живео у Паризу и несебично се заложиио да једна од највећих светских ликовних манифестација гостује овде. Било је неверице међу мојим колегама на помен саме идеје да *Париски салон* осване у Ужицу. Није било лако организовати ову изложбу, али ако нешто искрено желите онда вам околности увек иду на руку. Посебно ми је драго што је за све поменути поставке владало велико интересовање публике и школске омладине.

Какве успомене носите на Ненада Бока Жилића?

- За Ненада Бока Жилића везивало ме дугогодишње искрено пријатељство и обострано поштовање. Пришао ми је у време док сам био још студент Више педагошке школе. Са песником Радомиром Роком Андрићем кренуо сам кући да му покажем једну моју слику. Потпуно спонтано придружио нам се Боко. Рекао је да жели да буде сликар. Одмах сам схватио да тог младог човека не може нико зауставити у тој намери. Тако је и било. Био је човек великог дара и безусловне преданости сликарству. Још од гимназијских дана у Ужицу и студија у Београду показивао ми је своје радове; размењивали смо искуства, откривали нове облике суштине у делима ренесансних мајстора, чије слике је волео и истраживао. Прерана смрт спречила га је да настави међународни успех који је већ постигао излажући у Бечу, Паризу, Лондону, Москви... Са Боком сам неколико пута прошао кроз Лувр. Било је то чудесно путовање кроз историју уметности! На том путовању проверавали смо и упоређивали наше сликарске снове и могућности; делили смо уметничке фасцинације епохама; уважавали смо различитост наших сензибилитета, али смо, на пример, пред Ником од Самотраке пали на колена.

Данас у Ужицу живи и ствара вишеструко више ликовних уметника него у време Вашег повратка са Академије. Има ли места поређењу? Постоји ли нека врста еснафске солидарности?

- Када сам се са Академије вратио у Ужице, главна тема за сликаре била је како доћи до радног простора, а затим и до галеријског простора. Нико се на то није обазирао. На рад сликара гледало се као на неку врсту забаве. У том духу оснивале су се и ликовне колоније. Често сам се на позиве организатора одазивао, јер то је, између осталог, била прилика да се дружим са колегама. Међутим, нисам сигуран да се у статусном смислу тиме нешто битно променило. Као директор Градске галерије инсистирао сам да се млади аутори одмах после завршеног школовања најпре представе у родном граду. Редовне годишње изложбе ужичких студената најбољи су доказ да је овдашња средина неисцрпан извор ликовних талената, поготово после оснивања Уметничке школе. То ликовно богатство даје нови квалитет па не чуди да се у последње време појавило неколико изразито даровитих уметника. Удружење ужичких ликовних уметника Ужица организовало је неколико одличних изложби у земљи и иностранству, покренуло низ значајних иницијатива и акција. Данас то удружење не постоји, али је зато основано Удружење визулених уметника Ужица на челу са Александром Димитријевићем. Ти млади људи успели су да отворе једну нову галерију у старој касарни у Крчагову, где су захваљујући разумевању градских отаца добили и простор за рад. Низ изложби које су до сада организовали буди наду у богатији ликовни живот Ужица.

Више од четрдесет година прошло је од Ваше прве самосталне изложбе у ужичком Народном позоришту почетком седамдесетих година. Искуство стваралачког етоса или искуство заната – чему дајете предност у вишедеценијској уметничкој пракси?

- Уметност без етичке вертикале је минорна уметност. Дијалог са стварношћу која вас окружује и ближњима представља непрекидну драму из које свака уметност црпи суштинске вредности. Уосталом, сви смо ми мање-више библијски путници за Дамаск. А тај пут не познаје пречице.

Ужице, септембар 2017. године

БИОГРАФИЈА

Душан Старчевић рођен је 1950. године у Ужицу. Дипломирао је 1954. године на Академији уметности у Новом Саду, на Одсеку за сликарство. Члан је УЛУС-а.

Важније групне изложбе

1995	II Међународно графичко бијенале „Сува игла“, Ужице, Градска галерија
1995	„Савремена српска уметност“ из фонда Међурејубличке заједнице културе Пљевља, Галерија „Витоша“, Софија (Бугарска)
1998	„Салон+“, Крагујевац, Уметничка галерија Народног музеја
1998	Међународно бијенале минијатуре, Горњи Милановац, Галерија Културног центра
2001	V Међународно графичко бијенале „Сува игла“, Ужице, Градска галерија
2001	Јесењи салон (<i>Le Salon d'Automne</i>), Париз, Espace Autrenil
2002	Јесењи салон (<i>Le Salon d'Automne</i>), Париз, Espace Autrenil
2005	VI Бијенале акварела Србије и Црне Горе, Зрењанин, Савремена галерија
2006	Избор из Збирке Графичког бијенала „Сува игла“ (Градска галерија Ужице), Графички центар „ИЛИОС“ (Κέντρο Χαρακτικής“ΗΛΙΟΣ”), Неаполис, Солун

Душан Старчевић добитник је награде за сликарство Међурејубличке културно-просветне заједнице Пљевља 1995. године.

Народни музеј Ужице и аутор изложбе захваљују се следећим предузећима на помоћи у реализације изложбе:

ДУНАВ ОСИГУРАЊЕ
ПУЛСАР Д.О.О.
ПРВИ ПАРТИЗАН - НАМЕНСКА ПРОИЗВОДЊА
SIROGOJNO CO.

Насловна страна: **ВОДЕНА СВЕТЛОСТ 148**, акварел, 58x38cm, 2016.

Издавач НАРОДНИ МУЗЕЈ УЖИЦЕ,
За издавача НИКОЛА ГОГИЋ, директор,
Уредник каталога КАТАРИНА ДОГАНЦИЋ МИЋУНОВИЋ
Текстови ЉУБОМИР СИМОВИЋ, СВЕТИСЛАВ БАСАРА,
КАТАРИНА ДОГАНЦИЋ МИЋУНОВИЋ
Фотографија ЗОРАН ДОМАНОВИЋ
Дизајн и припрема МИРОСЛАВ ВЕРГОВИЋ
Штампа ГРАФОС, Ужице, Ужице, 2017
тираж 250

Уметнички савет Народног музеја Ужице
КАТАРИНА ДОГАНЦИЋ МИЋУНОВИЋ, председник;
чланови: ВЕСНА АЋИМОВИЋ ПАНИЋ, МАРКО ЂУРИЋ,
ОБРАД ЈОВАНОВИЋ, ДРАГАН ТОМАНОВИЋ, МИРА ЋУКОВИЋ
Техничка реализација изложбе ДРАГАН ЈОВИЧИЋ

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

ISBN: 978-86-84859-99-2